

хідна координація національних підходів до оптимізації програм симуляційних технологій, їхньої інтеграції до навчальних програм, опрацювання методичних посібників, вказівок, рекомендацій не тільки для симуляційних центрів, але й для аудиторної та самостійної роботи студентів. Не викликає сумнівів, що симуляційне навчання не може замінити роботу з пацієнтами, яку студенти високо цінують і якої прагнуть. Але забезпечити компетентність майбутніх фахівців на сучасному рівні, згідно з вимогами ВООЗ, на користь лікарів і безпеки їхніх пацієнтів можливо тільки при застосуванні обох освітніх технологій [5].

Література:

1. Gaghie Mc W.C. Competency-based curriculum development in medical education / W.C. Mc Gaghie, G.H. Miller, A.W. Sajid [at al.] // World Health Organisation, Switzerland. – 1978.
2. WHO. Doctors for Health. A WHO Strategy for Medical Education and Medical Practice for Health for All. – WHO, Geneva, 1996.
3. Bergin R.A. Interactive simulated patient - an advanced tool for student-activated learning in medicine and healthcare / R.A. Bergin, U.G.H. Fors // Computer and Education. – 2003. - № 40. – P. 361–376.
4. Симуляционное обучение в медицине / Под ред. проф. Свистунова А.А., сост. Горшков М.Д. – Москва : изд. Первого МГМУ им. И.М. Сеченова. – 2013. – 288 с.
5. Weller J.M. Simulation in clinical teaching and learning / J.M. Weller, D. Nestel, St. D. Broocs, J.I. Conn // Med. J. Aust. – 2012. – 196 (9): 594.

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сирова Г.О., Лапшин В.В., Чаленко Н.М.

Ефективність навчання в сучасному вищому навчальному закладі залежить від вміння викладача обрати методи та прийоми навчання в конкретних умовах. Слово «метод» походить від «methodus» (грец.) – шлях до мети, спосіб пізнання явищ природи. На нашу думку, при викладанні дисциплін у вищих медичних навчальних закладах доцільно застосовувати метод проблемного викладання, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький методи, особистісно-орієнтоване професійне навчання (метод проєктів), набуття практичного досвіду (тренінги) та ін.

Сучасний динамічний час сприяє застосуванню інтерактивних методів навчання у вищій медичній школі, за умов яких навчальний процес здійснюється при постійній активній взаємодії всіх студентів, тобто при спів- та взаємонавчанні, при взаємодії між собою тих, хто навчається. Існують методичні вимоги до використання інтерактивних методів навчання, яких доцільно дотримуватися, щоб ефективність їхнього використання була високою. На наш погляд, по-перше, студентів 1-го курсу необхідно познайомити з інтерактивними методами роботи, наприклад, з правилами, за якими студенти будуть працювати, їх доцільно викласти та видати в письмовому вигляді для користування кожному; по-друге, необхідно створити атмосферу зацікавленості, тактика роботи студентам повинна подо-

батися, зауваження доцільно робити один одному під контролем викладача при відкритому обговоренні питання; по-третє, усі студенти групи повинні працювати та напрацьовувати навички; по-четверте, заняття не може бути переважане інтерактивною роботою, щоб симуляційне навчання було якісним; по-п'яте, доцільно поєднувати симуляційне навчання з іншими методами роботи.

Позитивний поштовх для розвитку симуляційного навчання в Україні дала міжнародна конференція «Симуляційне навчання в медицині», яка була проведена в березні 2015 р. в Києві. Це була перша професійна конференція з симуляційного навчання в медицині в Україні, хоча відомо, що у світі для підготовки лікарів вже протягом двох століть використовують симуляційні методики, створюються центри симуляційної підготовки в медицині та центри практичних навичок. Відомо, що для якісного функціонування симуляційного навчання необхідно оснащення високотехнологічними приладами; використання рекомендацій досвідчених закордонних фахівців; стажування робочих груп із України в імітаційних центрах США та Європи. Це все стосується клінічних кафедр і складає проблеми, які вирішити швидко не є можливим.

Програма навчання студентів на кафедрі дитячої хірургії та дитячої анестезіології практично не містить моментів відпрацювання практичних навичок на пацієнтах клініки. Частково цей пробіл заповнюється в період виробничої практики, а також при навчанні лікарів в інтернатурі, на курсах післядипломної освіти (ПАЦ, ТУ, спеціалізація). Проте навіть тут дати студентам або молодим лікарям повну самостійність в роботі з хворими не можливо. Особливо це стосується маленьких пацієнтів. Також дорогого коштує апаратура (наприклад, для ендоскопічних втручань), яка потребує дуже бережного до себе відношення.

Держіспити показують явну недостатність практичних навичок навіть у хороших студентів. За кордоном (країни Євросоюзу і США) симулятори навчання є обов'язковими, що полегшує адаптацію до роботи з пацієнтами молодого лікаря і зменшує ризик лікарських помилок. Усе вище викладене обумовлює необхідність роботи на фантомах з обов'язковим включенням у студентські програми відповідного розділу. Якщо внести корективи в програми не складає великих труднощів, то проблема придбання фантомів та муляжів на даний період існує.

Питання симуляційного навчання зацікавлює і викладачів 1-го курсу. При вивченні хімічних дисциплін муляжі та фантоми відсутні. Симуляційне навчання, на наш погляд, являє собою напрацювання навичок, наприклад, при вивченні теми «Титриметричний аналіз» (медична хімія): це робота з мірним посудом: бюретками, піпетками, тощо; навички титрування, працюючи не з кислотами, лугами, концентратами, з *aqua destillata*, студенти можуть довести до автоматизму.

При вивченні біоорганічної хімії студенти самостійно роблять картки з формулами органічних сполук, які можуть використовувати на наступних заняттях. Так, наприклад, використовуючи картки з формулами амінокислот, вони напрацьовують навички створення білків різноманітної будови; з моносахаридів будують полісахариди; з ортофосфатної кислоти,

дезоксирибози, пуринових основ – аденіну, гуаніну і піримідинових основ – цитозину і тиміну будують фрагменти ДНК, а з ортофосфатної кислоти, рибози, пуринових основ – аденіну, гуаніну і піримідинових основ: цитозину і урацилу – фрагменти РНК. Таких прикладів симуляційного навчання при вивченні біоорганічної хімії можливо навести багато.

Отже, симуляційне навчання має місце при вивченні, як фундаментальних (медична та біоорганічна хімія), так і клінічних (дитяча хірургія та дитяча анестезіологія) дисциплін, воно має свої проблеми та перспективи.

Безумовно, діапазон симуляційного навчання необхідно розвивати, треба працювати з комп'ютерними програмами (виконання віртуальних лабораторних дослідів, лікарських заходів), які доцільно використовувати в якості сучасних помічників для симуляційного навчання.

Літератури:

1. Подласый В.И. Педагогика. Новый курс: в 2 кн. / Подласый В.И. Кн. 2 : «Общие основы. Теория обучения». – Москва. – 1996.

2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник / А.М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 560 с.

3. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии. Анализ зарубежного опыта / М.В. Кларин. – Рига : Эксперимент, 1998. – 176 с.

4. П'ятакова Г.П. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі / Г.П. П'яткова, Н.М. Заячківська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 55 с.

5. Мазур І. Формування нового підходу до застосування сучасних методів навчання / І. Мазур, А. Озирський // Матеріали III всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Проблеми та перспективи розвитку української науки на початку третього тисячоліття»: зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – 193 с.

РОЛЬ ДІЛОВОЇ ГРИ В РОЗВИТКУ РОЗУМІННЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ НА ПРИКЛАДІ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ З «ОСНОВ ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ, АЛКОГОЛІЗМУ, НАРКОМАНІЇ ТА ТОКСИКОМАНІЇ»

Сінайко В.М., Коровіна Л.Д.

Останнім часом проявилася проблема відмови від подальшої роботи молодих лікарів. Це обумовлено не тільки доволі скрутним економічним становищем в країні, особливо гостро відчують молоді фахівці. Висока частота розчарувань у своїй галузі обумовлена відсутністю чіткого розуміння своєї професії [3, 6, 8, 10].

Адаптація до майбутнього фаху – це процес входження молодого спеціаліста в професію, шляхом сприйняття професійних умов і вимог [1, 2, 5, 9].

Програми з основних дисциплін вміщують багато матеріалу, більшість якого покладається на самостійне вивчення студентом.

Що стосується курсів за вибором, то типовою їх ознакою є відносно нетривалий час вивчення з великою кількістю тем для самостійного опа-